

YANGI O'ZBEKISTONDA YOSHLARGA OID DAVLAT SIYOSATI

Mamadaliyeva Shahzoda Nuriddin qizi

Jizzax davlat pedagogika universiteti

Pedagogika va Psixologiya fakulteti talabasi

Annotatsiya. Mazkur maqolada yoshlarga oid davlat siyosati tushunchasi, uning huquqiy, ijtimoiy va madaniy asoslari keng yoritilgan. Yoshlarga oid davlat siyosati nafaqat yoshlarning ta'lim olish, mehnat qilish, ijodiy va intellektual salohiyatini rivojlantirish imkoniyatlarini yaratish, balki ularning ijtimoiy himoyasini ta'minlashni ham nazarda tutadi. O'zbekiston Respublikasida yoshlarga oid davlat siyosati "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi qonun asosida amalga oshirilayotgani va bu siyosatning strategik ahamiyati tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: Yoshlarga oid davlat siyosati, ta'lim tizimi, ijtimoiy himoya, mehnat bozoriga integratsiya, kasbiy rivojlanish, O'zbekiston yoshlari, yoshlar dasturlari, ijtimoiy faollik, yoshlar huquqlari, xalqaro hamkorlik, yoshlar tashkilotlari.

Yoshlar – har bir jamiyatning kelajagi, uning ijtimoiy, madaniy va iqtisodiy rivojlanishining asosiy poydevori hisoblanadi. Mamlakatlarning barqaror va izchil taraqqiyoti ko'p jihatdan yoshlarning salohiyatini to'liq ochib berishga, ularga yaratilgan imkoniyatlarni samarali tarzda foydalanishga bog'liq. Shu boisdan, davlatlarning yoshlar siyosati dolzarb masalalardan biri sifatida qaraladi. O'zbekiston Respublikasida yoshlar siyosati sohasida amalga oshirilgan keng ko'lamli islohotlar, yoshlarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan dasturlar va huquqiy asoslar davlatning kelajagi uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

O'zbekistonning yoshlarga oid siyosati mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy sohalaridagi taraqqiyotning ajralmas qismidir. Bunga ishonchli asos bo'lib, yoshlarni har tomonlama rivojlantirish, ularning ta'lim olish va kasbiy faoliyatga tayyorlanishlari uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish ko'zda tutilgan. Shuningdek, yoshlarni ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishga rag'batlantirish, ularni davlat boshqaruviga jalb etish

hamda mamlakat taraqqiyotiga hissa qo‘shishlari uchun imkoniyatlar yaratish maqsad qilingan.

Yoshlarga oid davlat siyosati har bir jamiyatning kelajagini belgilab beruvchi muhim yo‘nalishlardan biridir. O‘zbekiston Respublikasi yoshlar siyosati asosan ularning ijtimoiy, iqtisodiy va ma‘naviy rivojlanishini ta‘minlash, jamiyatda faol ishtirok etishlarini qo‘llab-quvvatlashga yo‘naltirilgan. Yoshlarga oid davlat siyosatining mazmun-mohiyati quyidagi asosiy yo‘nalishlardan iborat:

1. Ta‘lim va bilim olish imkoniyatlarini kengaytirish. Yoshlarni ta‘lim bilan ta‘minlash, ularning bilim va malakalarini oshirish davlat siyosatining asosiy tamoyillaridan biridir. O‘zbekiston hukumati yoshlarga ta‘lim olishda teng imkoniyatlar yaratishni maqsad qilib qo‘ygan. Bunga bir qancha yangi maktablar, litseylar, kasb-hunar kollejlarning ochilishi, shuningdek, universitetlarda ta‘lim olish uchun grantlar ajratilishi kiradi. O‘zbekistonning ta‘lim tizimi yoshlarni zamonaviy talablar asosida tayyorlashga qaratilgan bo‘lib, ularga xalqaro maydonda raqobatbardosh bo‘lish uchun zarur bo‘lgan bilim va ko‘nikmalarni beradi[1].

2017-yilda Prezident Shavkat Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan “Yoshlar bilan ishlashning samarali tizimini yaratish” to‘g‘risidagi qaror yoshlarning ta‘lim olish imkoniyatlarini yaxshilashga qaratilgan islohotlarning boshlanishi bo‘ldi. Shuningdek, “Yoshlar daftari” va “Yoshlar forumlari” kabi tashabbuslar yoshlar ta‘limida muhim o‘rin tutmoqda.

2. Bandlikni ta‘minlash va kasbiy rivojlanish. Yoshlarning ijtimoiy faolligi va ularning jamiyatdagi o‘rni iqtisodiy mustahkamlikka, bandlik masalasiga ham bog‘liq. O‘zbekiston Respublikasi bandlik dasturlariga yoshlarni jalb etish va ularga yangi ish o‘rinlari yaratish bo‘yicha qator chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Prezidentning 2019-yilda imzolagan farmoniga binoan, yoshlar uchun ish o‘rinlari yaratish, kasb-hunar kollejlari va oliy ta‘lim muassasalarini bitirgan yoshlarni mehnat bozoriga tayyorlash uchun maxsus dasturlar ishlab chiqildi. Bularning barchasi yoshlarning mustaqil hayotga kirishishlariga yordam beradi va ular uchun ijtimoiy adolatni ta‘minlaydi[2].

Shuningdek, yoshlarning kasbiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash maqsadida, ularning ijtimoiy faolligini oshirish uchun davlat tomonidan zamonaviy kasb-hunar o'qitish dasturlari joriy etilgan. Shuning bilan birga, yoshlarning innovatsion g'oyalarini amalga oshirishga bo'lgan ehtiyojni qondirish uchun "Yoshlar innovatsiya markazlari" ochildi.

3. Ijtimoiy himoya va sog'lom turmush tarzini shakllantirish. Yoshlar siyosatining yana bir asosiy yo'nalishi – ijtimoiy himoya va sog'lom turmush tarzini shakllantirish. Bunga yoshlarning sog'lig'ini saqlash, ular uchun sport infratuzilmasini yaratish, ijtimoiy himoya tizimini mustahkamlash kiradi. O'zbekiston Respublikasi hukumatining yoshlarni sportga jalb qilishga qaratilgan siyosati natijasida sportni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Yoshlar uchun sport majmualari, fitness markazlari, tibbiy xizmat ko'rsatish punktlari va sog'lom turmush tarzini rag'batlantirishga oid maxsus dasturlar amalga oshirilmoqda[4].

Bundan tashqari, yoshlar o'rtasida huquqiy va madaniy targ'ibotlar o'tkazish, ijtimoiy tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash, ularga ongli fuqarolik mas'uliyatini singdirish uchun davlat dasturlari ishlab chiqilgan. Bu orqali yoshlarning sog'lom va barkamol shaxslar sifatida shakllanishi maqsad qilinadi.

4. Vatanparvarlik, madaniyat va ma'naviyatni rivojlantirish. Yoshlarni yuksak ma'naviyat va vatanparvarlik ruhida tarbiyalash ham davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biridir. O'zbekiston yoshlariga ajdodlarning madaniy merosini saqlash, ularning milliy qadriyatlariga hurmat va muhabbat ruhida tarbiya berish, shuningdek, yoshlarni diniy va milliy intolerantlikka qarshi kurashish uchun tarbiyalashda davlatning o'rni kattadir. Bu maqsadga erishish uchun ko'plab ta'lim dasturlari, madaniy-ma'rifiy tadbirlar va yoshlar o'rtasida ilg'or g'oyalar va muammolarni hal qilishga qaratilgan forumlar tashkil etiladi[2].

Shuningdek, yoshlarni ilm-fan, san'at va madaniyat sohalarida faol ishtirok etishga rag'batlantirish uchun ijtimoiy tashkilotlar va yoshlar tashkilotlari bilan hamkorlikda "Yoshlar festivallari", ilmiy konferensiyalar va san'at ko'rgazmalari kabi tadbirlar tashkil qilinadi.

5. Xalqaro hamkorlik va yoshlarni xalqaro maydonda qo'llab-quvvatlash. Yoshlarni xalqaro maydonda tanitish va ular uchun xalqaro imkoniyatlar yaratish ham O'zbekistonning yoshlar siyosatida alohida o'rin tutadi. O'zbekiston yoshlarini xalqaro dasturlarda, tadbirlarda va konferensiyalarda ishtirok etishga jalb etish, ularning dunyoqarashini kengaytirish va madaniyatlararo aloqalarni mustahkamlash uchun davlat tomonidan bir qancha imkoniyatlar yaratildi. Bunda, yoshlar uchun tanlovlar, grantlar, stipendiyalar va ko'plab ilmiy-tadqiqot dasturlari tashkil etilgan[3].

Xulosa o'rnida aytadigan bo'lsak, Yoshlarga oid davlat siyosati O'zbekistonning uzoq muddatli rivojlanish strategiyasida muhim o'rin tutadi. Yoshlarga keng imkoniyatlar yaratish, ularning intellektual, ijtimoiy va ma'naviy rivojlanishini ta'minlash davlatning asosiy vazifalaridan biri hisoblanadi. Mamlakatning kelajagi bo'lgan yoshlar, bugungi kunda yaratib berilgan imkoniyatlar orqali nafaqat o'z salohiyatlarini namoyon qilmoqda, balki davlatning kelajakdagi iqtisodiy, siyosiy va ijtimoiy muvaffaqiyatlariga katta hissa qo'shishga tayyor. Hozirda Yoshlarning xorijda ta'lim olish imkoniyatlari ham kengaymoqda. O'zbekistonning xalqaro hamkorlik aloqalarini mustahkamlash orqali yoshlarni yuqori sifatli ta'lim olish, ilmiy izlanishlar va amaliy tajriba orttirish uchun yangi imkoniyatlar yaratish davom etmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi qonuni "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida". 2016. www.Lex.uz. internet sayti.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Farmoni "Yoshlar siyosatini yanada takomillashtirish to'g'risida". 2020. www.Lex.uz. internet sayti.
3. Alimov B. "Yoshlarga oid davlat siyosati: asoslar va istiqbollar", Toshkent. 2020. 13-17-b.
4. Qosimov X. "O'zbekiston yoshlarining ijtimoiy faolligi va unga oid davlat dasturlari". Toshkent. 2022. 26-31-b.